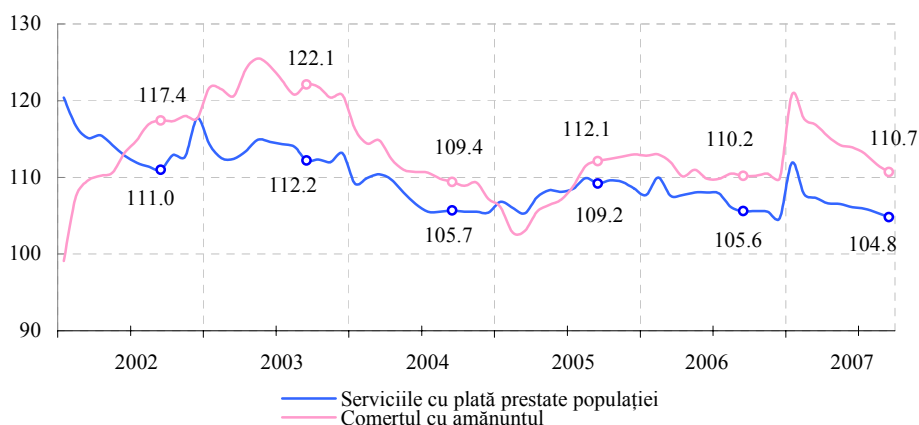

Sectorul real*

Comerțul cu amănuntul, desfășurat prin unitățile comerciale în perioada ianuarie–septembrie 2007, a totalizat 11910.3 mil. lei, înregistrând o creștere reală cu 10.7 la sută față de perioada corespunzătoare a anului precedent (graficul nr. 1). În luna septembrie 2007 volumul comerțului s-a majorat în termeni reali cu 2.1 la sută față de luna corespunzătoare a anului precedent.

Graficul nr. 1. Evoluția comerțului cu amănuntul și a serviciilor prestate populației, %
(de la începutul anului, față de pe perioada similară a anului precedent)

De la începutul anului curent unitățile comerciale cu proprietate privată au înregistrat o creștere a vânzărilor cu 12.3 la sută, realizând 70.1 la sută din totalul comerțului cu amănuntul. Unitățile cu proprietate mixtă cu participare străină (24.4 la sută din totalul vânzărilor) au consemnat o creștere cu 10.8 la sută. În proprietatea mixtă (publică și privată) s-a înregistrat o evoluție descendentă a vânzărilor cu amănuntul, care au fost în termeni reali cu 16.0 la sută inferioare celor din perioada ianuarie–septembrie 2006.

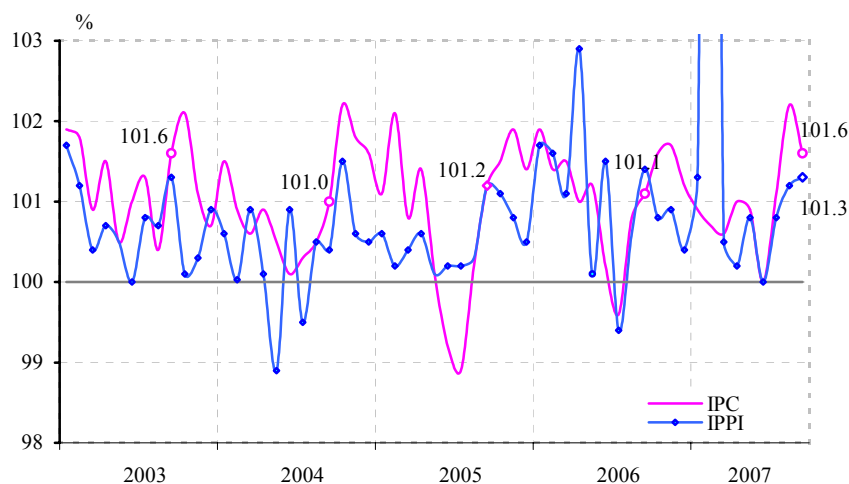
Volumul **serviciilor cu plată prestate populației** în ianuarie–septembrie 2007 a constituit 7004.3 mil. lei, sporind în termeni reali cu 4.8 la sută față de perioada similară a anului precedent (graficul nr. 1). Serviciile în unitățile cu proprietate publică au fost preponderente, constituind 42.6 la sută din totalul serviciilor și s-au majorat cu 1.2 la sută față de ianuarie–septembrie 2006. Cel mai mare ritm de creștere (cu 16.5 la sută) a fost înregistrat în unitățile cu proprietate privată (32.4 la sută din totalul serviciilor). Totodată, în proprietatea mixtă cu participare străină și în proprietatea mixtă (publică și privată) serviciile cu plată s-au diminuat în termeni reali cu 2.1 și 1.9 la sută, respectiv, față de perioada ianuarie – septembrie 2006.

* În baza informației Biroului Național de Statistică, pe întreprinderile și organizațiile supuse evidenței lunare

Nivelul inflației

În luna septembrie 2007 prețurile de consum au crescut față de luna august cu 1.6 la sută, inclusiv la produsele alimentare și la serviciile prestate populației – cu câte 1.6 la sută, iar la mărfurile nealimentare – cu 1.5 la sută (graficul nr. 2).

Graficul nr. 2. Evoluția lunară a indicelui prețurilor de consum (IPC) și a indicelui prețurilor producției industriale (IPPI)

La **produsele alimentare** cele mai mari creșteri de prețuri, în comparație cu luna precedentă, au fost înregistrate la ulei vegetal – cu 9.1 la sută, ouă dietetice – cu 8.3 la sută; unt – cu 7.5 la sută, fructe proaspete – cu 4.7 la sută, lapte și produse lactate – cu 3.5 la sută; carne, preparate și conserve din carne – cu 2.6 la sută; produse de morărit și panificație – cu 2.4 la sută, zahăr – cu 1.5 la sută. În același timp, reduceri de prețuri au fost consemnate la cartofi – cu 16.8 la sută și la legume – cu 4.3 la sută.

În categoria **mărfurilor nealimentare** majorări importante de prețuri au fost consemnate la următoarele produse: medicamente – cu 4.0 la sută, articole de cosmetică și parfumerie – cu 2.8 la sută, confecții – cu 1.6 la sută, tricotaje – cu 1.5 la sută, încălțăminte – cu 1.4 la sută, combustibil – cu 0.8 la sută, materiale de construcție – cu 0.7 la sută.

În grupul **serviciilor prestate populației** s-au majorat mai mult tarifele în alimentația publică – cu 6.0 la sută, la serviciile pentru învățământ – cu 4.8 la sută, la reparația și întreținerea locuințelor – cu 2.3 la sută, la transportul de pasageri – cu 1.8 la sută, la serviciile comunal-locative – cu 1.1 la sută (inclusiv la asigurarea cu energie electrică pentru folosință menajeră – cu 1.6 la sută).

De la începutul anului 2007 prețurile de consum au crescut cu 9.0 la sută, inclusiv la produsele alimentare – cu 9.5 la sută, la mărfurile nealimentare – cu 7.7 la sută și la serviciile prestate – cu 11.0 la sută.

Nivelul inflației în luna septembrie 2007 față de luna septembrie 2006 a constituit 14.0 la sută, inclusiv la produsele alimentare – 17.4 la sută, la mărfurile nealimentare – 12.0 la sută și la serviciile prestate populației – 12.3 la sută.

Contribuția elementelor la formarea indicelui prețurilor de consum este prezentată în tabelul nr. 1.

În luna septembrie 2007 *indicele prețurilor producătorului de producție industrială*

Tabelul nr. 1. Contribuția componentelor, %

	August 2007/ Iulie 2007		Septembrie 2007/August2007	
	contribuția	contribuția / IPC	contribuția	contribuția / IPC
IPC	2.2	100.0%	1.6	100.0%
<i>Produse alimentare</i>	0.68	30.9	0.52	32.5
<i>Mărfuri nealimentare</i>	0.40	18.2	0.71	44.4
<i>Servicii cu plată</i>	1.12	50.9	0.37	23.1

Sursa: BNS și BNM

s-a majorat cu 1.3 la sută față de luna august 2007 (graficul nr. 2). În activitatea de bază – industria prelucrătoare, prețurile au crescut cu 1.8 la sută, cele mai mari creșteri fiind consemnate în activitățile: fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale (cu 21.8 la sută), prelucrarea lemnului și fabricarea articolelor din lemn (cu 18.3 la sută), industria metalurgică (cu 15.4 la sută), prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (cu 7.7 la sută), fabricarea produselor lactate (cu 6.6 la sută), fabricarea zahărului (cu 5.3 la sută), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, prepararea și vopsirea blănurilor (cu 4.9 la sută), fabricarea de mașini și echipamente (cu 4.8 la sută), fabricarea produselor de tutun (cu 4.6 la sută).

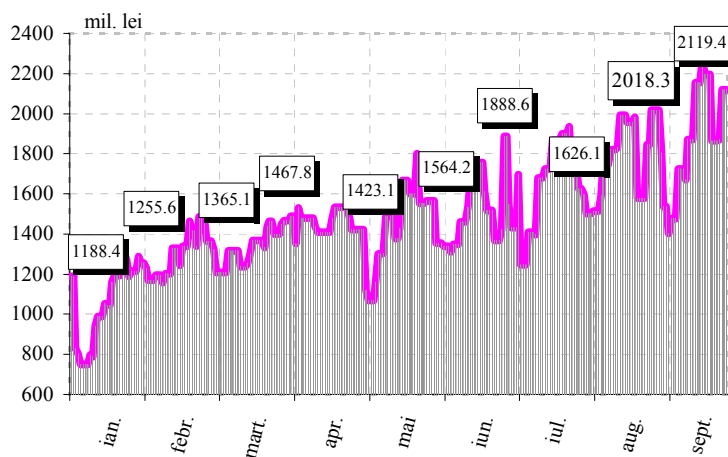
În industria extractivă prețurile au crescut cu 0.6 la sută, iar la energia electrică și termică, gaze și apă – au rămas la nivelul lunii precedente. Prețurile producției industriale au crescut față de luna septembrie 2006 cu 28.6 la sută, iar de la începutul anului 2007 – cu 26.5 la sută.

Instrumentele politicii monetare

Operațiunile de sterilizare

În luna septembrie 2007 Banca Națională a Moldovei a desfășurat 12 licitații *de vânzare a Certificatelor Băncii Naționale a Moldovei* cu scadența de 7, 14 și 28 zile

Graficul nr. 3. Soldul operațiunilor de sterilizare ale BNM în ianuarie–septembrie 2007

cu emiteră săptămânală. Licitațiile au fost desfășurate fără anunțarea volumului ofertei, comunicându-se doar prețul minim acceptat.

Cererea băncilor, însumând 3383.9 mil. lei, a fost acceptată integral. Volumul certificatelor plasate la prețul de vânzare s-a cifrat la 3363.5 mil. lei, fiind cu 113.3 mil. lei sub nivelul lunii precedente.

Rata medie ponderată a dobânzii la Certificatele Băncii Naționale a Moldovei emise s-a majorat cu 0.32

puncte procentuale comparativ cu luna precedentă, constituind 13.59 la sută anual.

Soldul operațiunilor de sterilizare la finele lunii septembrie 2007 a constituit 2119.4 mil. lei, fiind în creștere cu 101.1 mil. lei comparativ cu cel înregistrat la finele lunii precedente (graficul nr. 3). Soldul mediu al operațiunilor de sterilizare din luna septembrie a înregistrat 1877.8 mil. lei, în creștere cu 127.4 mil. lei față de luna precedentă.

Facilitățile permanente

În luna septembrie 2007 Banca Națională a Moldovei a acordat băncilor facilități de depozit overnight în valoare de 1705.1 mil. lei, majorându-se cu 840.1 mil. lei, sau cu 97.1 la sută față de luna precedentă.

Pe parcursul lunii de referință facilitatea de credit overnight n-a fost solicitată de bănci.

Rezervele obligatorii

În scopul anticipării așteptărilor și a presiunilor inflaționiste Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei în ședința din 12 septembrie 2007 a decis majorarea normei pentru rezervele obligatorii constituite de bănci în valută liber convertibilă din mijloacele atrase în valută liber convertibilă:

- cu 3.0 puncte procentuale, începând cu perioada de urmărire a mijloacelor atrase de către bănci 16–31 octombrie 2007, stabilind-o în mărime de 13.0 la sută;
- cu 2.0 puncte procentuale, începând cu perioada de urmărire 01–15 noiembrie 2007, stabilind-o la nivel de 15.0 la sută.

Ratele dobânzilor

În ianuarie–septembrie 2007, conform datelor Biroului Național de Statistică, prețurile de consum s-au majorat cu 9.0 la sută, iar inflația cumulativă pentru ultimele 12 luni a constituit 14.0 la sută. În acest context, Consiliul de administrație al BNM în ședința din 26 septembrie 2007 a aprobat ratele dobânzilor la instrumentele monetare ale Băncii Naționale a Moldovei (se aplică începând cu 26.09.2007):

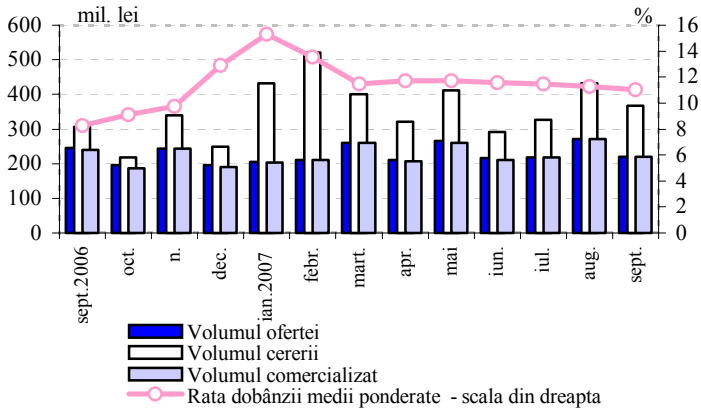
- ***rata de bază*** aplicată pentru operațiunile REPO de cumpărare pe termen de două luni a valorilor mobiliare de stat (VMS), efectuate în cadrul operațiunilor de piață deschisă ale Băncii Naționale a Moldovei – 16.0 la sută anual (în creștere cu 2.5 puncte procentuale);
- rata la creditele overnight – 18.0 la sută anual (în creștere cu 1.0 puncte procentuale);
- rata la depozitele overnight acceptate de Banca Națională a Moldovei – 2.0 la sută anual (la nivelul precedent).

Rata de bază la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) a rămas la nivelul de 10.5 la sută anual.

Pietele financiare

Pe parcursul lunii septembrie Banca Națională a Moldovei a organizat 13 licitații de plasare a valorilor mobiliare de stat, la care Ministerul Finanțelor a oferit pe piața

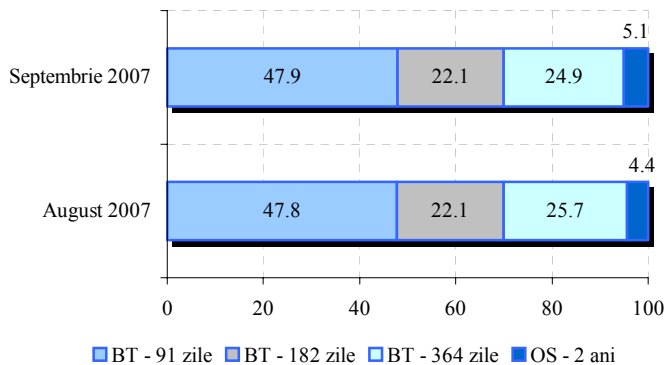
Graficul nr. 4. Totalul licitațiilor de comercializare a VMS pe piața primară

primară valori mobiliare de stat în volum de 220.0 mil. lei (graficul nr. 4). Cererea băncilor pentru titlurile de stat a însumat 367.3 mil. lei, depășind oferta cu 67.0 la sută. Oferta Ministerului Finanțelor a fost plasată integral.

Ponderea valorilor mobiliare de stat procurate de investitorii nebankari în volumul total plasat pe piața primară a crescut de la 2.0 la sută în luna august 2007 până la 5.1 la sută în luna septembrie 2007.

Graficul nr. 5. Structura VMS comercializate pe piața primară, %

Structura emisiunilor titlurilor de stat cu scadența până la un an rămâne în continuare neschimbată – au fost emise bonuri cu scadențe de 91, 182 și 364 zile, a căror pondere a constituit 94.9 la sută în volumul total (graficul nr. 5).

Cota obligațiunilor de stat s-a majorat de la 4.4 la sută în luna august 2007 până la 5.1 la sută în luna gestionară, influențând creșterea scadenței medii a titlurilor de stat emise cu 6 zile, până la 213 zile.

Ponderea majoritară în structura valorilor mobiliare de stat emise le revine titlurilor cu scadența de 91 zile – 47.9 la sută din total.

Rata medie ponderată a dobânzii la titlurile de valoare de stat plasate pe piața primară cu scadența până la un an a constituit 11.03 la sută anual, diminuându-se cu 0.26 puncte procentuale față de luna august 2007.

Rata medie efectivă a dobânzii la obligațiunile de stat pe termen de 2 ani s-a diminuat de la 13.26 la sută anual în luna august 2007 până la 13.15 la sută anual în luna septembrie 2007.

La 30 septembrie 2007 în **Sistemul de înscrieri în conturi (SIC)** au fost înregistrate valori mobiliare de stat în volum de 6084.2 mil. lei la valoarea nominală, din care volumul valorilor mobiliare de stat emise prin intermediul licitațiilor pe piața primară a însumat 1511.1 mil. lei.

Datoria Guvernului Republicii Moldova contractată de la Banca Națională a Moldovei

La 30 septembrie 2007 *datoria statului contractată de la Banca Națională a Moldovei* a totalizat 2373.4 mil. lei, fiind constituită din datoria la împrumuturile contractate anterior – 1973.4 mil. lei și datoria reprezentată prin valori mobiliare de stat obținute în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei – 400.0 mil. lei (la prețul de cumpărare).

Ca rezultat al reflectării dobânzilor calculate și al evaluării valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei la prețul de piață, valoarea de bilanț a datoriei statului la 30 septembrie 2007 s-a cifrat la 2407.7 mil. lei, inclusiv:

- împrumuturile acordate anterior statului – 2001.9 mil. lei;
- portofoliul de valori mobiliare de stat al Băncii Naționale a Moldovei – 405.8 mil. lei.

Pe parcursul lunii septembrie 2007, în baza Legii bugetului de stat pe anul 2007 nr. 348-XVI din 23.11.2006 (art. 22(b), Ministerului Finanțelor i s-au reperfectat patru împrumuturi contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei în sumă totală de 539.0 mil. lei acordate anterior pentru deservirea datoriilor de stat externe.

Rata medie ponderată la împrumuturile statului la finele lunii septembrie a constituit 10.84 la sută, diminuându-se cu 0.17 puncte procentuale față de luna august 2007.

Depozite plasate la Banca Națională a Moldovei

La situația din 30 septembrie 2007 soldul depozitelor plasate de către Ministerul Finanțelor la Banca Națională a Moldovei a totalizat 237.5 mil. lei, diminuându-se cu 150.0 mil. lei comparativ cu sfârșitul lunii precedente.

În luna septembrie Ministerul Finanțelor a plasat la Banca Națională a Moldovei 2.5 mil. lei, iar suma depozitelor restituite în luna de referință a constituit 152.5 mil. lei.

Rata medie ponderată la depozitele în sold la finele lunii septembrie a constituit 14.57 la sută anual. Termenul mediu la depozitele în sold este de 361 zile.

Activitatea băncilor pe piața monetară

În luna septembrie 2007 volumul total *al tranzacțiilor pe piața monetară* efectuate de către bănci a însumat 932.0 mil. lei, majorându-se cu 264.9 mil. lei, sau cu 39.7 la sută comparativ cu luna august 2007.

Volumul *creditelor/depozitelor interbancare în lei* s-a majorat față de luna august 2007 cu 258.9 mil. lei, sau cu 39.2 la sută, consemnând valoarea de 918.9 mil. lei, din care 84.3 la sută au fost reprezentate de tranzacțiile overnight. Rata medie ponderată la creditele/depozitele interbancare a constituit 11.46 la sută anual, fiind în creștere cu 0.24 puncte procentuale față de luna precedentă. Termenul mediu ponderat al tranzacțiilor în luna gestionară a constituit 4 zile.

Volumul tranzacțiilor de vânzare–cumpărare a valorilor mobiliare de stat efectuate pe *piața secundară* în luna septembrie 2007 a înregistrat 13.1 mil. lei, fiind în creștere cu 10.9 mil. lei față de luna precedentă.

Rata medie ponderată a profitului la operațiunile efectuate pe piața secundară cu valori mobiliare de stat a constituit 11.99 la sută anual, majorându-se cu 0.67 puncte procentuale față de luna precedentă. Termenul mediu ponderat până la scadență al valorilor mobiliare de stat tranzacționate a fost de 128 zile.

Operațiuni de vânzare-cumpărare cu Certificate ale Băncii Naționale a Moldovei n-au fost înregistrate.

Ratele de referință interbancare la finele lunii septembrie au înregistrat următoarele valori: rata de referință CHIBOR overnight – 12.95 la sută (în creștere cu 0.81 puncte procentuale față de sfârșitul lunii august 2007), CHIBOR 1 lună – 14.46 la sută (în creștere cu 0.44 puncte procentuale) și la CHIBOR 3 luni – 15.22 la sută (în creștere cu 0.59 puncte procentuale).

Piața creditelor și a depozitelor

Soldul creditelor în economie* în perioada gestionară s-a majorat cu 575.3 mil. lei (3.2 la sută), constituind 18555.2 mil. lei la sfârșitul lunii septembrie 2007. Această

evoluție s-a datorat creșterii soldului creditelor acordate în moneda națională cu 344.7 mil. lei (3.3 la sută), precum și a celui în valută străină (exprimate în MDL) cu 230.6 mil. lei (3.1 la sută).

Majorarea soldului **creditelor în MDL** a fost generată de creșterea soldului tuturor componentelor:

creditelor acordate întreprinderilor private și a întreprinderilor de stat – cu 149.3 mil. lei (2.4 la sută) și cu 14.3 mil. lei (3.8 la sută), corespunzător, precum și a soldului

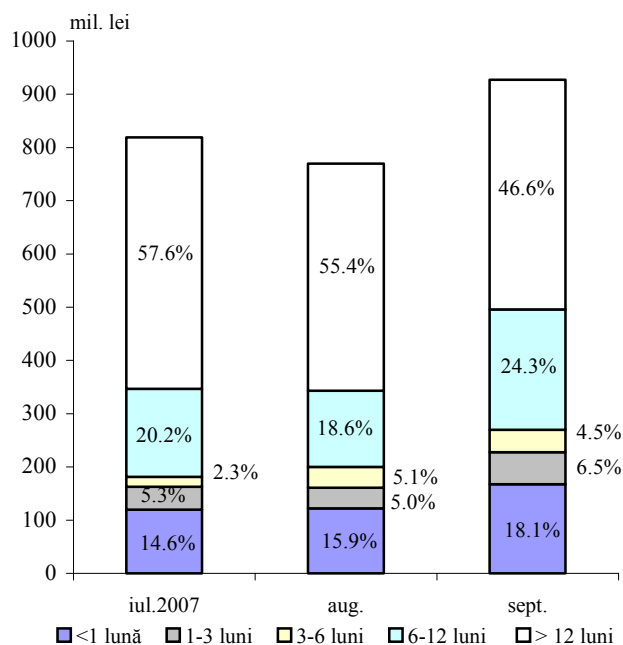
Tabelul nr. 2. Indicatorii pieței creditelor (mil. lei)

Perioada	Sold la sfârșit de perioadă			Credite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	rata dobânzii %	volumul	rata dobânzii %
Decembrie 2006	13767.8	8509.0	5258.8	2222.1	1305.0	18.59	917.1	10.97
Ianuarie 2007	13731.0	8537.4	5193.6	1245.3	770.3	18.70	475.0	11.12
Februarie	14131.6	8769.2	5362.4	1656.8	1023.0	18.32	633.8	11.02
Martie	14821.0	9238.1	5582.9	2122.0	1276.0	18.69	846.0	11.06
Aprilie	15279.3	9490.3	5789.0	1799.8	1084.4	18.62	715.4	10.91
Mai	16056.8	9825.5	6231.3	2122.6	1110.6	18.81	1012.0	11.01
Iunie	16471.6	9953.1	6518.5	2059.7	1111.2	18.98	948.5	11.01
Iulie	17177.9	10274.1	6903.8	2389.2	1186.5	18.82	1202.7	10.81
August	17979.9	10550.3	7429.6	2338.7	1130.7	19.06	1208.0	10.80
Septembrie	18555.2	10895.0	7660.2	2459.4	1283.7	18.87	1175.7	10.90

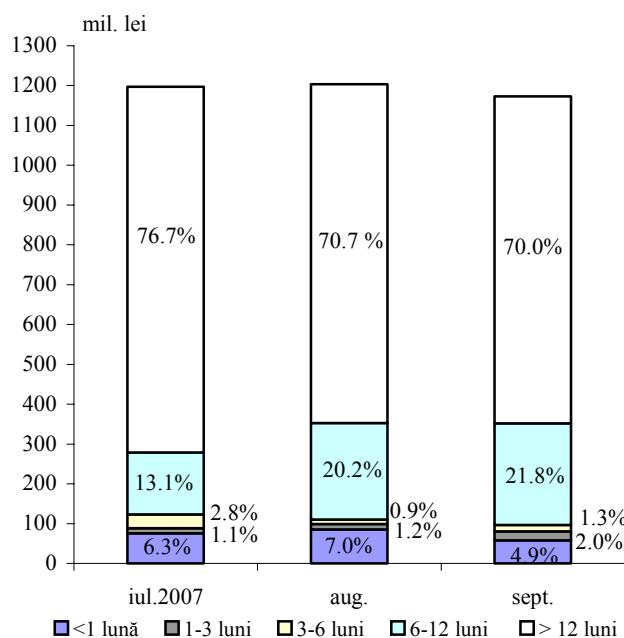
*Conform metodologiei FMI, din totalul creditelor în economie (inclusiv dobânda calculată la credite și la creditele băncilor aflate în proces de lichidare) sunt excluse creditele interbancare și creditele acordate Guvernului.

creditelor acordate persoanelor fizice și celui al altor organizații care practică unele operațiuni financiare cu 174.7 mil. lei (5.4 la sută) și cu 6.4 mil. lei (0.8 la sută).

Graficul nr. 6. Structura creditelor în MDL acordate persoanelor juridice de către bănci

Graficul nr. 7. Structura creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice de către bănci

Soldul **creditelor în valută străină** a înregistrat o majorare pe seama creditelor acordate întreprinderilor private cu 158.0 mil. lei (2.3 la sută), altor organizații care practică unele operațiuni financiare și persoanelor fizice cu 39.8 mil. lei (18.7 la sută) și cu 43.2 mil. lei (14.6 la sută), respectiv, în timp ce creditele acordate întreprinderilor de stat s-au micșorat cu 10.4 mil. lei (6.3 la sută).

Exprimat în dolari SUA, soldul creditelor în valută străină a constituit 665.7 mil. USD, majorându-se cu 50.6 mil. USD (8.2 la sută) față de luna august 2007.

Volumul creditelor acordate în MDL în luna septembrie 2007 a constituit 1283.7 mil. lei, majorându-se cu 153.0 mil. lei (13.5 la sută) față de luna precedentă.

Ponderea creditelor acordate persoanelor juridice din volumul total al creditelor acordate în moneda națională a constituit 72.2 la sută.

În structura pe scadențe creditele în MDL cu termene de peste 12 luni acordate persoanelor juridice și-au menținut cota maximă, deși ponderea lor s-a redus cu 8.8 puncte procentuale, constituind 46.6 la sută din total. Acestea sunt urmate de creditele acordate pe termene de la 6 până la 12 luni, care au constituit 24.3 la sută din total (graficul nr. 6).

În luna septembrie 2007 **rata medie a dobânzii la creditele acordate în moneda națională** s-a micșorat cu 0.19 puncte procentuale, până la 18.87 la sută, ca rezultat al micșorării cu 0.27 puncte procentuale a ratei medii la creditele acordate persoanelor fizice până la nivelul de 19.17 la sută și persoanelor juridice cu 0.12 puncte procentuale, până la nivelul de 18.76 la sută.

Volumul creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice a constituit 1173.1 mil. lei (echivalentul a 99.5 mil. USD, nivel inferior cu 0.7 mil. USD celui din luna august 2007).

În componența acestora creditele cu termene de peste 12 luni au rămas preponderente (70.0 la sută din total, în descreștere cu 0.7 puncte procentuale față de luna precedentă), fiind acordate cu o rată medie a dobânzii de 10.71 la sută anual. Totodată, o tendință de majorare semnificativă au manifestat creditele acordate pe termene de la 6 până la 12 luni, a căror pondere a crescut cu 1.6 puncte procentuale, până la nivelul de 21.8 la sută din total (graficul nr. 7).

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină acordate persoanelor juridice s-a majorat cu 0.1 puncte procentuale, constituind 10.89 la sută în luna septembrie 2007.

În perioada de referință, **soldul depozitelor** în sistemul bancar a însumat 18818.6 mil. lei, majorându-se cu 742.8 mil. lei (4.1 la sută) față de luna august 2007, atât pe seama creșterii soldului depozitelor în moneda națională cu 207.8 mil. lei (2.1 la sută), cât și a soldului depozitelor în valută străină cu 535.0 mil. lei (6.4 la sută).

Tabelul nr. 3. **Indicarii pieței depozitelor la termen** (mil. lei)

Perioada	Sold la sfârșit de perioadă			Depozite				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	rata dobânzii %	volumul	rata dobânzii %
Decembrie 2006	9095.1	4201.9	4893.2	1560.6	713.2	13.40	847.4	5.62
Ianuarie 2007	9549.0	4444.1	5104.9	1442.3	657.2	14.03	785.1	5.86
Februarie	9733.1	4608.2	5124.9	1309.0	538.9	13.94	770.1	5.58
Martie	10018.2	4734.9	5283.3	1557.7	664.1	13.90	893.6	5.45
Aprilie	10377.7	4952.3	5425.4	1405.8	689.4	15.45	716.4	5.85
Mai	10678.3	5195.6	5482.7	1729.7	886.5	15.40	843.2	5.91
Iunie	11038.2	5455.3	5582.9	1865.5	1010.8	15.49	854.7	5.96
Iulie	11432.5	5784.1	5648.4	1811.4	972.5	15.50	838.9	6.05
August	11931.6	6053.3	5878.3	1850.0	787.1	14.99	1062.9	6.16
Septembrie	12269.3	6328.6	5940.7	1721.9	799.0	14.87	922.9	6.10

Soldul depozitelor la vedere a constituit 6549.3 mil. lei, majorându-se cu 405.1 mil. lei față de luna august 2007. Ponderea depozitelor la vedere a constituit 34.8 la sută din soldul total al depozitelor, fiind în creștere cu 0.8 puncte procentuale față de perioada precedentă.

Concomitent, **soldul depozitelor la termen** a crescut cu 337.7 mil. lei

(2.8 la sută) și a însumat 12269.3 mil. lei.

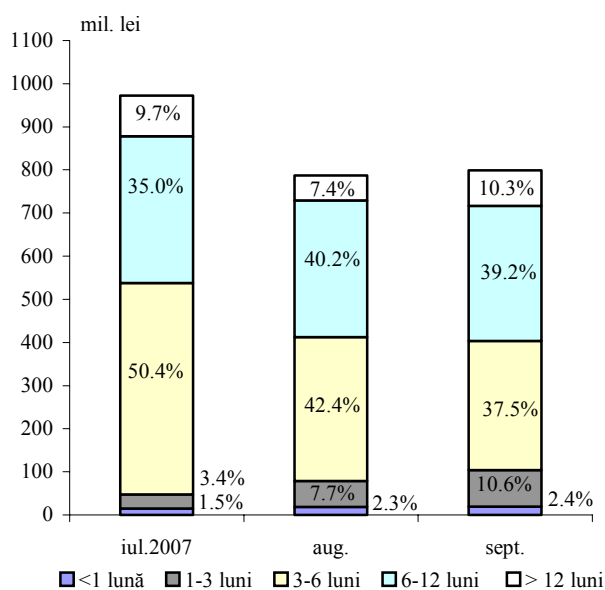
Soldul depozitelor la termen în MDL a constituit 6328.6 mil. lei la sfârșitul lunii septembrie 2007, majorându-se cu 275.3 mil. lei (4.6 la sută) față de luna precedentă, ca rezultat al creșterii soldului depunerilor în MDL ale persoanelor fizice cu 167.8 mil. lei, sau cu 3.3 la sută, precum și a celui al depozitelor agenților economici cu 107.5 mil. lei, sau cu 11.0 la sută.

Soldul depozitelor la termen în valută străină s-a majorat cu 62.4 mil. lei (1.1 la sută), alcătuind 5940.7 mil. lei.

Volumul depozitelor la termen în MDL atrase în perioada analizată a constituit 799.0 mil. lei, fiind cu 11.9 mil. lei superior celui din luna august 2007. Această creștere s-a datorat majorării volumului depozitelor atrase de la persoanele juridice cu 59.4 mil. lei (32.5 la sută), în timp ce volumul depozitelor persoanelor fizice a scăzut cu 47.5 mil. lei (7.9 la sută).

Corespunzător, ponderea depunerilor la termen în moneda națională ale persoanelor fizice s-a micșorat de la 76.8 la sută în luna august 2007 până la nivelul de 69.7 la sută din volumul total al depozitelor la termen în moneda națională atrase pe parcursul lunii gestionare.

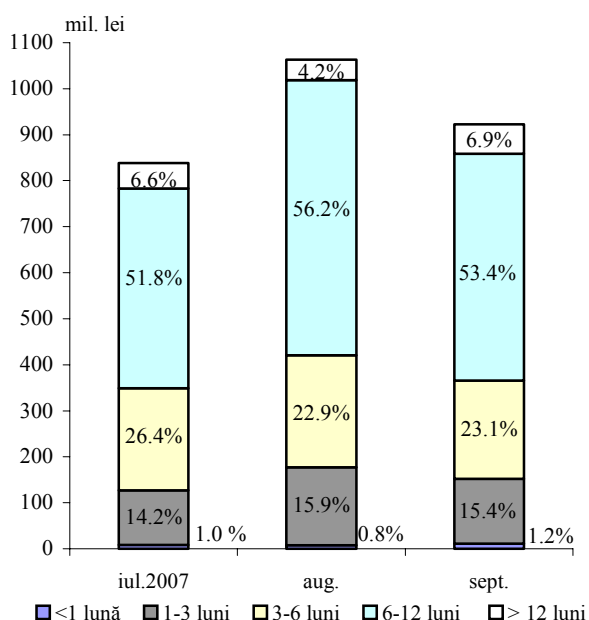
Graficul nr. 8. Structura depozitelor la termen în MDL atrase de bănci

În luna septembrie curent depunerile cu termene de la 6 până la 12 luni au constituit 39.2 la sută din total (în scădere cu 1.0 punct procentual), deținând ponderea cea mai mare în structura depozitelor la termen atrase în moneda națională (graficul nr. 8).

În luna septembrie 2007 *rata medie a dobânzii la depozitele la termen în MDL* s-a micșorat cu 0.12 puncte procentuale, constituind 14.87 la sută (12.63 la sută pentru persoane juridice și 15.85 la sută pentru persoane fizice, în comparație cu 12.30 la sută și 15.80 la sută, respectiv, în luna august 2007).

Graficul nr. 9. Structura depozitelor la termen în valută străină atrase de bănci

În perioada gestionară volumul atras al *depozitelor la termen în valută străină* a constituit 922.9 mil. lei (78.3 mil. USD), micșorându-se cu 140.0 mil. lei (13.2 la sută) din contul scăderii cu 92.0 mil. lei, sau cu 9.7 la sută a depunerilor persoanelor fizice, precum și a depozitelor agenților economici cu 48.0 mil. lei, sau cu 40.6 la sută.

Modificările în structura pe termene a depozitelor atrase în valută străină comparativ cu luna august 2007 denotă tendințe opuse pentru depozitele cu diferite termene. Astfel, a scăzut esențial ponderea depunerilor cu termene de la 6 până la 12 luni (cu 2.8 puncte procentuale, până la nivelul de 53.4 la sută din total), deținând în continuare ponderea maximă în totalul depunerilor în valută străină. Concomitent, o creștere mai accentuată (cu 2.7 puncte procentuale) au înregistrat depunerile cu

termene de peste 12 luni (graficul nr. 9).

În perioada de raportare *rata medie a dobânzii la depozitele la termen în valută străină* a scăzut cu 0.06 puncte procentuale, constituind 6.10 la sută (4.60 la sută pentru persoane juridice și 6.22 la sută pentru persoane fizice).

Dinamica indicatorilor monetari

Baza monetară* s-a redus cu 2.5 la sută (190.2 mil. lei) în luna septembrie 2007 și a constituit 7499.2 mil. lei.

Volumul banilor în circulație** s-a majorat de la 5699.1 mil. lei în luna august până la 5928.4 mil. lei în luna septembrie 2007.

În structura bazei monetare ponderea banilor în circulație s-a majorat de la 74.1 la sută în luna august 2007 până la 79.1 la sută în luna septembrie 2007. În același timp, cota-parte a rezervelor băncilor s-a micșorat de la 25.9 la sută până la 20.9 la sută.

Masa monetară M2*** pe parcursul perioadei gestionare s-a majorat cu 435.5 mil. lei, sau cu 2.8 la sută, până la 15867.1 mil. lei. În același timp, **masa monetară M3****** a crescut cu 970.5 mil. lei, sau cu 4.1 la sută și a constituit 24767.2 mil. lei la sfârșitul lunii septembrie (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4. Evoluția structurii masei monetare la sfârșitul perioadei (mil. lei)

Componentele masei monetare	Dec. 2006	Ponderea %	Aug. 2007	Ponderea %	Sept. 2007	Creșterea %	Ponderea %
MASA MONETARĂ (M3)	19558.01	100.0	23796.72	100.0	24767.18	4.1	100.0
MASA MONETARĂ (M2)	12485.21	63.8	15431.65	64.8	15867.09	2.8	64.1
BANI ÎN CIRCULAȚIE	5145.81	26.3	5699.09	23.9	5928.42	4.0	23.9
DEPOZITE LA VEDERE ÎN MONEDA NAȚIONALĂ	3122.43	16.0	3657.43	15.4	3589.89	-1.8	14.5
- ale persoanelor juridice	2463.84	12.6	2876.38	12.1	2801.83	-2.6	11.3
- ale persoanelor fizice	658.59	3.4	781.05	3.3	788.06	0.9	3.2
DEPOZITE LA TERMEN ÎN MONEDA NAȚIONALĂ (inclusiv pe termen lung)	4201.95	21.4	6053.28	25.4	6328.59	4.5	25.6
- ale persoanelor juridice	653.92	3.3	977.66	4.1	1085.16	11.0	4.4
- ale persoanelor fizice	3548.03	18.1	5075.62	21.3	5243.43	3.3	21.2
DEPOZITE ÎN VALUTĂ STRĂINĂ	7072.80	36.2	8365.07	35.2	8900.08	6.4	35.9
- ale persoanelor juridice	1915.57	9.8	2064.31	8.7	2568.74	24.4	10.4
- ale persoanelor fizice	5157.23	26.4	6300.76	26.5	6331.34	0.5	25.5
INSTRUMENTELE PIEȚEI MONETARE	15.02	0.1	21.85	0.1	20.20	-7.6	0.1

Majorarea indicatorului M2 a fost determinată de creșterea volumului numerarului în circulație cu 229.3 mil. lei (4.0 la sută) și a soldului depozitelor în moneda națională cu 207.8 mil. lei (2.1 la sută). Totodată, soldul instrumentelor pieței monetare s-a redus cu 1.6 mil. lei.

Depozitele în valută străină (recalculate în lei) s-au majorat cu 535.0 mil. lei (6.4 la sută).

Exprimate în USD, acestea au crescut cu 80.9 mil. USD, sau cu 11.7 la sută. Ponderea depozitelor în valută străină, recalculate în lei, în volumul total al masei monetare (M3) s-a majorat de la 35.2 la sută în luna august 2007 până la 35.9 la sută în luna septembrie 2007.

Rezervele internaționale nete (convertibile) ale sistemului bancar s-au majorat cu 66.4 mil. USD, totalizând 956.6 mil. USD. În structura acestora rezervele

* Baza monetară include banii în circulație (în afara sistemului bancar), rezervele bancare (rezervele băncilor în lei menținute în conturile corespondente la Banca Națională a Moldovei și numerarul în casele băncilor) și depozitele la vedere ale altor organizații la Banca Națională a Moldovei.

** Banii în circulație M0 reprezintă banii în numerar emiși în circulație de către Banca Națională a Moldovei, exclusiv numerarul în casele băncilor și în casa Băncii Naționale a Moldovei.

*** Masa monetară M2 include banii în circulație (M0), depozitele în lei moldovenești și instrumentele pieței monetare.

**** Masa monetară M3 include masa monetară M2 și depozitele în valută străină ale rezidenților exprimate în lei moldovenești.

internaționale nete ale BNM au crescut cu 37.9 mil. USD, iar cele ale băncilor cu 28.5 mil. USD.

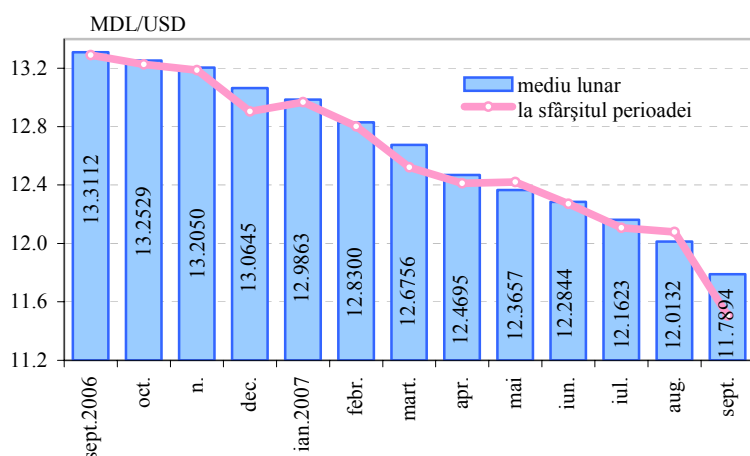
Rezervele externe ale sistemului bancar în luna septembrie 2007 au însumat 1383.9 mil. USD, majorându-se cu 71.0 mil. USD față de luna august 2007. **Rezervele externe ale BNM** au crescut cu 40.5 mil. USD, până la nivelul de 1043.5 mil. USD. Obligațiunile externe ale sistemului bancar au constituit 427.3 mil. USD, inclusiv ale BNM (față de FMI) – 159.6 mil. USD*.

Activele interne nete ale sistemului bancar s-au majorat cu 779.0 mil. lei (5.9 la sută). În luna septembrie 2007 cererile de plăți față de Guvernul Republicii Moldova ale sistemului bancar s-au redus cu 190.2 mil. lei.

Piata valutară

Pe parcursul lunii septembrie Banca Națională a Moldovei a menținut regimul cursului valutar flotant. Politica valutară a fost orientată spre neadmiterea fluctuațiilor excesive ale cursului oficial nominal al monedei naționale în raport cu dolarul SUA, consolidarea rezervelor valutare internaționale, deservirea continuă a datoriei externe a statului.

Graficul nr. 10. Cursul de schimb MDL/USD

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA s-a apreciat de la 12.0132 MDL pentru 1 dolar SUA în luna august 2007 până la 11.7894 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA în luna septembrie 2007 (graficul nr. 10).

Cursul oficial al leului moldovenesc s-a apreciat de la 12.0789 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA la începutul lunii septembrie 2007 până la 11.5075 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA la finele lunii gestionare.

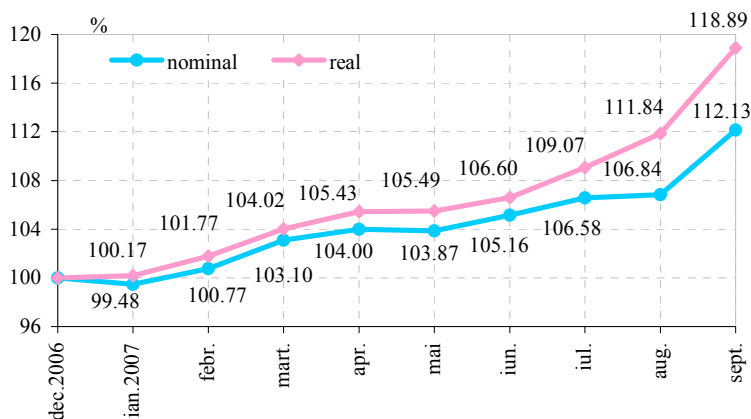
Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în raport cu euro s-a apreciat de la 16.3527 lei moldovenești pentru 1 euro în luna august 2007 până la 16.3456 MDL pentru 1 euro în luna septembrie 2007. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu euro a fost de 16.4605 MDL pentru 1 euro, iar la sfârșitul lunii – 16.2871 lei moldovenești pentru 1 euro.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a apreciat de la 0.4688 lei pentru 1 rublă rusească în luna august 2007 până la 0.4649 lei pentru 1 rublă rusească în luna septembrie 2007. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească a constituit 0.4698 lei pentru 1 rublă rusească, iar la sfârșitul lunii – 0.4611 lei pentru 1 rublă rusească.

* inclusiv dobânda calculată

La finele lunii septembrie 2007 în comparație cu finele lunii decembrie 2006 s-a consemnat o apreciere a leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA în termeni nominali cu 12.13 la sută (cotare indirectă*), iar în termeni reali – cu 18.89 la sută

Graficul nr. 11. Evoluția lunară a cursului de schimb nominal și real (dec. 2006 = 100)

(fiind direct proporțională nivelului inflației din Republica Moldova și invers proporțională nivelului inflației din SUA (graficul nr. 11).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați pe piața interbancară de către bănci în luna septembrie 2007 a constituit 123.1 mil. dolari SUA, majorându-se cu 42.7 mil. dolari SUA față de luna precedentă. Pe parcursul perioadei de gestiune intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară au constituit 18.7 mil. dolari SUA și

s-au redus față de luna august 2007 cu 6.0 mil. dolari SUA.

Rulajul total al tranzacțiilor de cumpărare/vânzare contra MDL a principalelor valute străine efectuate în luna septembrie 2007 pe piața valutară internă a însumat echivalentul a 855.3 mil. dolari SUA, fiind în creștere cu 7.8 la sută comparativ cu luna august 2007 (echivalentul a 793.6 mil. dolari SUA). Cumpărările contra MDL a principalelor valute străine pe piața valutară internă au totalizat cu echivalentul a 443.8 mil. dolari SUA și vânzările – cu echivalentul a 411.5 mil. dolari SUA. Comparativ cu luna precedentă în luna septembrie curent cumpărările contra MDL s-au majorat cu 9.9 la sută, iar vânzările – cu 5.6 la sută.

Din rulajul total, tranzacțiile în dolari SUA au constituit 63.5 la sută, în euro – 32.9 la sută, în ruble rusești – 2.7 la sută, în hrivne ucrainene – 0.6 la sută și în lei românești – 0.3 la sută. Comparativ cu luna august 2007 în luna de gestiune ponderea rulajului în dolari SUA s-a majorat cu 4.9 puncte procentuale, iar ponderea rulajului în euro s-a diminuat cu 4.1 puncte procentuale.

La 30 septembrie 2007 stocul datoriei față de FMI a constituit 158.35 mil. dolari SUA și ca urmare a deprecierei cursului dolarului SUA față de DST a crescut cu 2.21 mil. dolari SUA față de finele lunii august 2007.

La 30 septembrie 2007 stocul datoriei externe private negarantate de Guvernul Republicii Moldova (inclusiv arieratele de dobândă) a crescut cu 25.71 mil. dolari SUA în comparație cu finele lunii august 2007, constituind 990.04 mil. dolari SUA (sursa DMFAS 5.3 la 09.10.2007).

* Dolari SUA pentru un leu moldovenesc